

Ontstoken navel

Gewrichtsontsteking als complicatie

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts) van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal en Jef Laureyns, verbonden aan de universiteit Gent (links), wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Kalfje dikke knie' stond als extra mededeling in het visiteboek. Toen we tijdens de reguliere bedrijfsbegeleiding bij het strohok aankwamen, was het duidelijk om welk dier het ging; vier dieren gingen meteen staan, maar één bleef liggen. 'Ze is veel trager, drinkt minder en de voorknie is dik', verklaarde de melkveehouder. De lichaamstemperatuur was 40° C en het gewricht was gezwollen, warm en uitermate pijnlijk bij aanraken. Bij nader onderzoek bleek de navel flink ontstoken en ook het schoudergewricht was dik. De diagnose gewrichtsontsteking als complicatie van een ontstoken navel was rond.

Navelbreuk als gevolg

Alleen een ontstoken navel valt vaak nog wel mee, maar naast groeivertraging kan dit bij onvoldoende behandelen toch akelige gevolgen geven. De ontsteking kan uitbreiden naar andere organen, zoals lever en longen, en naar de gewrichten. Het kalf wordt hierdoor erg ziek en zal daar meestal blijvende schade aan overhouden. De meest voorkomende complicatie bij een navelontsteking is de navelbreuk. Al met al redenen genoeg om met een aantal eenvoudige maatregelen te proberen een navelontsteking bij kalveren te voorkomen. Onmiddellijk na de geboorte,

wanneer de navel nog een beetje open en nat is, moet de navel goed worden ontsmet met jodium 2 procent of een violetspray. Hierdoor droogt de navel beter op en krijgen bacteriën door de desinfectie minder kans de navel binnen te dringen. Snel en voldoende eerste biest geven verhoogt de weerstand van een kalf tegen allerlei ziektekiemen, ook tegen die kiemen die een navelontsteking veroorzaken of verergeren. Een schone en droge huisvesting geeft bacteriën minder kans. Bij elkaar navelzuigen vergroot de kans op een navelontsteking. De kalveren huisvesten in eenlingboxen of ze even vastzetten na het drinken verkleint de kans op navelzuigen. Immers de zuigbehoefte is het grootst vlak na het melk drinken.

Ontsteking organen voorkomen

Als er ondanks deze voorzorgsmaatregelen toch een navelontsteking bij een kalf ontstaat, dan is het zaak deze adequaat te behandelen. Dit betekent op tijd beginnen met het geven van injecties van een breedwerkend antibioticum en dat voldoende lang volhouden (7 tot 10 dagen). Hierdoor is de kans op verspreiding naar andere organen klein en stijgt de genezingskans. Bij een ernstig ontstekingsproces kan een ontstekingsremmer ondersteunend werken.

Is de navelontsteking open en komt er vuil uit, dan is schoonhouden met een desinfecterende vloeistof herstelbevorderend. Een navelabces wordt daarom door ons geopend en gespoeld.

De patiënt van vandaag, het kalfje met de ontstoken navel en de ontstoken gewrichten, krijgt een langdurig antibioticum en een pijnstillende ontstekingsremmer. Gezien het gegeven dat er meerdere gewrichten zijn aangetast, zijn de vooruitzichten op een volledig herstel voor dit kalfje helaas niet zo gunstig.

Toon Meesters, dierenarts te Roosendaal

De encyclopedie omphalitis

Vaak valt een navelontsteking in het begin niet op omdat de verschijnselen in aanvang mild zijn en makkelijk over het hoofd gezien worden, maar een ontstoken navel kan voor ernstige complicaties zorgen. De vaak pusvormende bacteriën uit zo'n ontstoken navel kunnen via het inwendige deel van de navelstreng of via de bloedbaan andere organen en gewrichten infecteren. Soms ontstaat een hersenvliesontsteking of sepsis (verspreiding van de bacterie door het gehele lichaam) met een fatale afloop. Deze complicaties ontstaan geleidelijk en treden meestal één of twee weken na het ontstaan van de navelontsteking op.